

D • N

28/2 1952

Utrikesdebatt under pari

Gårdagens utrikesdebatt var ovanligt stillsam, vilket inte vill säga litet. Orsakerna är flera. För närvarande råder ett slags balans mellan väst och öst, några tecken på omedelbar krigsfara finns inte, kriget i Korea har stagnerat. Hårtill kommer att det är valår; oppositionen vill inte utmana den hänsynslösa riktning inom regeringsblocket, som är färdig att begagna ordet krigshets i valagitationen, genom att ens antyda modifikationer i vår alliansfria politik. Antydningarna om samverkan med nordiska stater (hr Hjalmarson om Bornholm) eller om att vår politiska kurs inte i alla lägen kan vara oföränderlig var därför än blygsammare än eljest. Hr Ohlin verkade nästan ängslig i sin bön om att regeringen skulle uppskatta och framhäva enigheten kring neutraliteten. Hr Wedén och Häckner markerade som vanligt en särlinje, men även dessa orädda debattörer tycktes något dämpade. Hr Hjalmarson deklarerade vår anslutning till västerns värderingar med ett patos som gjorde intryck, men hans rekommendationer var högst anspråkslösa. I speciella punkter riktade däremot en rad oppositionstalare verkningsfull kritik mot regeringspolitiken, och deras betonande av vår allmänna inställning är av värde, även om den kunnat vara mera konkret och eftertrycklig.

På regeringssidan sades inte något så generellt och uppenbart besynnerligt som vid flera tidigare tillfällen. De gamla plattheterna framfördes utan garnering, men också utan tillsats av galenskaper. Hr Undén talade visserligen om att vi skall minska motsättningarna mellan öst och väst och "att man väntar av oss att vi skall göra så". Tror verkligen någon att Sveriges hoppande mellan blocken för dem närmare varandra? På denna enda punkt tycks vår utrikesminister vara en fantasins martyr.

Några frågor i FN blev föremål för en debatt som knappast innehöll något nytt, men är av

intresse som upprepning och precisering av viktiga meningsbrytningar. Utrikesministern försvarade vår röstning för det kommunistiska Kinas inträde i FN. Hans motivering var rent folkkrättsligt upplagd. Det kommunistiska Kinas regering har erkänts av Sverige, enligt Föränta nationernas stadga skall Kina vara medlem och till och med permanent medlem av säkerhetsrådet, alltså är Sveriges ståndpunkt den enda korrekta. Men hela detta vid en godtycklig punkt påbörjade resonemang är ett slag i luften. Var och en vet att FN enligt en rad stadganden skall inskrida mot stater som kränker freden, att det kommunistiska Kina kränkt freden — även enligt den svenska regeringens deklARATIONER — och att det skulle vara ett mer än vanligt grovt hän mot FN:s grundsatser att i sin krets motta en regim som utpekats och fortfarande utpekats som fredsstörare. "Medlemskap i Föränta nationerna står öppet för alla... fredsälskande stater", heter det i stadgarna; vid inval i säkerhetsrådet skall "särskild hänsyn tagas... till medlemmarnas insatser för upprätthållande av internationell fred och säkerhet." Stadgan kan därför inte vara avgörande, ty hur man än handlar är det i strid med vissa bestämmelser i stadgan. Hr Undéns vilja att i alla lägen finna ett rättsligt stöd för sin politik har i detta fall drivit honom ut i vildmarken. Hur skulle det se ut om den stat som för krig mot FN mitt under kriget bjöds välkommen i FN:s säkerhetsråd? Vad hr Undén i realiteten försöker är väl att på sitt speciella sätt försona öst och väst — enligt vanligt språkbruk att behaga Ryssland.

Samma reflexioner inställer sig i fråga om Sveriges särlinje i den tyska frågan. Västmakterna föreslog med Västtysklands stöd att en undersökningskommission skulle studera möjligheterna av fria val i hela Tyskland; Sverige åter föreslog en anmodan att de fyra ockupationsmakterna skulle enas om fria val. Att varken

det ena eller det andra förslaget skulle leda till fria val i Östtyskland lär alla ha insett; skillnaden mellan förslagen var blott att det svenska inte skulle leda till ett direkt fastställande från FN:s sida av att dylika fria val var omöjliga att uppnå — förslaget måste alltså verka irriterande i väststaterna och Västtyskland och vänligt mot Ryssland, alltså just vad hr Undén tycks mena med sin försökningsverksamhet. Denna diplomati blev skarpt kritiserad i riksdagen, även av hr Sandler, som med rätta frågade om skälen till ett förslag "som framkallade förvåning och förargelse och undran vad som låg bakom". Hr Undéns försvar för förslaget, som svenskarna själva frånfull, är minnesvärt: "Sak-

lighet kan ibland överbrygga motsättningar, och irritationen över förslaget kan förklaras av att det var lockande för många", heter det i TT:s referat. Skall någon sammanhängande tanke läsas ut ur denna sats, måste det vara: Det svenska förslaget, som praktiskt taget inte vann något stöd, lockade i själva verket många; just denna lockelse irriterade andra, som var rädda för att förslaget skulle "överbrygga motsättningen". Hr Undén måste alltså ha tänkt sig kunna åstadkomma fria val i Östtyskland och anklagar indirekt sina motståndare (västmakterna) för att ha hindrat detta. Skall man mera förvåna sig över det orimliga i tankegången eller över det klumpiga i formuleringen?